

SPRÁVA

o mimoriadnom zhoršení vôd na Slovensku v roku 2014

Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) v roku 2014 zaevidovala 155 mimoriadnych zhoršení kvality vôd alebo mimoriadnych ohrození kvality vôd (ďalej „MZV“). Z 228 zaevidovaných oznámení o MZV sa v 73 prípadoch šetrením odborov inšpekcie ochrany vôd Inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej „OIOV“) nezistilo naplnenie znakov MZV podľa § 41 ods. 1 vodného zákona a preto boli vyradené z evidencie. Zo 155 evidovaných MZV bol pôvodca zistený v 114 prípadoch. V 62 prípadoch bolo MZV spôsobené na povrchových vodách a v 93 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Prehľad o počte MZV na Slovensku v období od rokov 2004 až 2014, evidovaných SIŽP, je uvedený v tabuľke č.1.

Tabuľka č.1

Rok	Počet zaevidovaných MZV	Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
		Povrchové vody			Podzemné vody		
		Celkový počet	Vodárenské toky	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistenie	Ohrozenie
2004	137	89	1	10	48	11	37
2005	119	66	2	5	53	2	51
2006	151	94	0	3	57	6	51
2007	157	97	1	4	60	4	56
2008	102	49	0	6	53	4	49
2009	101	50	1	3	51	7	44
2010	100	42	0	2	58	2	56
2011	115	59	2	5	56	1	55
2012	117	67	0	7	50	2	48
2013	110	60	1	5	50	4	46
2014	155	62	0	7	93	4	89

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že v roku 2014 bolo evidovaných o 45 MZV viac ako v roku 2013. Evidentný nárast evidovaných MZV v roku 2014 oproti predchádzajúcim rokom bol spôsobený najmä zvýšeným počtom dopravných nehôd, pri ktorých došlo k úniku škodlivých látok (ďalej „ŠL“) a obzvlášť škodlivých látok (ďalej „OŠL“), ako aj zvýšeným

počtom MZV spôsobených krádežou farebných kovov, resp. transformátorového oleja zo stožiarových transformátorov.

Prehľad o ŠL a OŠL, ktoré v rokoch 2004 - 2014 spôsobili MZV je uvedený v tabuľke č.2.

Tabuľka č.2

Rok	Počet MZV spôsobených										
	RLA	ZIE	PES	EXK	SST	PHN	ITL	NLK	OVO	ILT	NEZ
2004	70	1	3	15	1	0	0	3	20	10	14
2005	69	0	0	14	0	0	4	4	10	8	10
2006	69	3	2	14	0	0	4	3	28	6	22
2007	76	4	0	12	0	0	5	3	24	7	26
2008	65	2	0	7	0	0	2	2	15	3	6
2009	65	0	0	2	0	0	1	2	17	1	13
2010	60	3	0	10	0	1	1	4	12	6	3
2011	76	0	0	10	0	0	3	0	14	7	5
2012	66	1	0	13	0	0	3	3	14	3	14
2013	65	1	0	9	2	0	1	1	18	8	5
2014	112	3	0	8	2	1	1	2	12	5	9

Vysvetlivky: RLA - ropné látky, ZIE - žieraviny, PES - pesticídy, EXK - hospodárske hnojivá, SST - silážne šťavy, PHN - priemyselné hnojivá, ITL - iné toxické látky, NLK – nerozpustné látky a kaly, OVO - odpadové vody, ILT - iné látky, NEZ - nezistené látky

Ako je zrejmé z tabuľky č.2 na vzniku MZV sa aj v roku 2014 v najväčšej miere podieľali RLA a to až v 112 prípadoch, čo predstavuje 72,3 %. Odpadové vody spôsobili MZV v 12 prípadoch, čo predstavuje 7,7 %. V porovnaní s rokom 2013 došlo k výraznejšiemu zvýšeniu počtu MZV spôsobených ZIE a NEZ, súčasne došlo k poklesu počtu prípadov MZV spôsobených OVO a ILT.

V období rokov 2011 - 2014 SIŽP eviduje zvýšený počet MZV spôsobených krádežou farebných kovov resp. transformátorového oleja zo stožiarových transformátorov, predovšetkým v neobývaných oblastiach. Pri zhodení transformátora zo stožiara páchatelmi dochádza následkom pádu k porušeniu jeho celistvosti a k následnému úniku olejovej náplne transformátora na okolitý terén a do pôdy. V prípade krádeže oleja z transformátorov taktiež dochádza k jeho úniku do pôdy. V roku 2014 bolo evidovaných 30 takýchto MZV.

V roku 2014 bolo 15 MZV spojených s úhynom rýb (9,7 %), z toho v 1 prípade MZV spôsobili OVO, v 1 prípade išlo o ZIE, v 3 prípadoch išlo o EXK, v 2 prípadoch išlo o ILT a v 8 prípadoch sa nepodarilo identifikovať druh ŠL alebo OŠL.

V roku 2014 boli v 114 prípadoch (73,5 %) zistení pôvodcovia MZV. Úspešnosť zistených pôvodcov MZV úzko súvisí so včasným ohlasovaním MZV. Hlavnou príčinou nezistenia pôvodcu MZV je najmä oneskorené ohlásenie MZV, t.j. po viac ako 6 hodinách od jeho vzniku (v roku 2014 to bolo 35 prípadov MZV), prípadne zatajovanie jeho vzniku zo strany pôvodcu. Z celkového počtu 155 evidovaných MZV pôvodcovia zistili spôsobené MZV v 46 prípadoch (29,7 %). V 60 prípadoch zistili MZV občania SR, v 16 prípadoch to boli členovia Slovenského rybárskeho zväzu (SRZ), v 2 prípadoch pracovníci orgánov štátnej vodnej správy (OŠVS), v jednom prípade pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ), v 3 prípadoch to bol správca vodného toku, v jednom prípade pracovníci Vodární a kanalizácií a v 16 prípadoch to boli iné organizácie. V 7 prípadoch oznámil MZV Hasičský a záchranný zbor (HaZZ) alebo operátor Integrovaného záchranného systému (IZS) a v 3 prípadoch príslušníci Policajného zboru (PZ SR).

Prehľad časových relácií hlásenia vzniknutých resp. zistených MZV príslušnému OIOV je uvedený v tabuľke č.3.

Tabuľka č.3

Časové relácie ohlasovania MZV na SIŽP						
Rok		do 2 hodín	do 6 hodín	do 12 hodín	do 24 hodín	po 24 hod.
2004	Počet	81	29	10	8	9
	%	59,1	21,2	7,3	5,8	6,6
2005	Počet	65	27	6	9	12
	%	54,6	22,7	5,1	7,5	10,1
2006	Počet	99	29	2	10	11
	%	65,6	19,2	1,3	6,6	7,3
2007	Počet	98	27	7	14	11
	%	62,4	17,2	4,4	8,9	7,0
2008	Počet	71	13	5	5	8
	%	69,6	12,7	4,9	4,9	7,8
2009	Počet	63	20	3	11	4
	%	62,3	19,8	2,9	10,9	3,9
2010	Počet	58	19	9	6	8
	%	58,0	19,0	9,0	6,0	8,0
2011	Počet	79	15	8	7	6
	%	68,7	13,1	6,9	6,1	5,2
2012	Počet	66	30	8	6	4

	%	56,4	25,6	6,8	5,1	3,4
2013	Počet	60	26	11	9	4
	%	54,5	23,6	10,0	8,2	3,6
2014	Počet	91	26	12	16	10
	%	58,7	16,8	7,7	10,3	6,5

Údaje uvedené v tabuľke č.3 dokumentujú, že plnenie povinností neodkladného nahlásenia MZV v roku 2014 sa oproti predošlým rokom mierne zlepšilo. Počet MZV nahlásených do 2 hodín od ich zistenia sa zvýšil o 4,2 % v porovnaní s rokom 2013, pričom včasné nahlásenie vzniknutého MZV je predpokladom k úspešnému zisteniu jeho pôvodcu, príčiny jeho vzniku a najmä dostatočne rýchleho a účinného zásahu pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV.

V roku 2014 bolo 44 MZV (28,4 %) spôsobených dopravou a prepravou ŠL a OŠL, z toho železničnou prepravou boli spôsobené 4 MZV a automobilovou dopravou a prepravou 40 MZV, z toho 19 MZV spôsobili slovenskí dopravcovia a prepravcovia a zvyšných 21 MZV zahraniční dopravcovia a prepravcovia. V súvislosti s dopravnými nehodami dochádza hlavne k únikom RLA (motorová nafta a oleje) do okolia dopravnej komunikácie, odkiaľ sa uniknuté látky môžu dostať do horninového prostredia a následne do vodného toku, kde môžu spôsobiť MZV. Obzvlášť nebezpečné sú MZV, ktoré vzniknú v ochranných pásmach vodárenských zdrojov podzemných vôd, prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych vôd alebo vodárenských tokov.

Prehľad o príčinách MZV evidovaných SIŽP v rokoch 2004 - 2014 je uvedený v tabuľke č.4.

Tabuľka č.4

MZV podľa príčiny ich vzniku	Rok										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Ľudský faktor	16	21	30	32	10	13	9	22	34	17	19
2. Nevyhovujúci stav zariadenia v dôsledku:											
2.A nedostatočnej údržby a náhradných dielov	9	6	7	5	10	10	9	11	13	12	8
2.B nevhodného technického riešenia	8	13	13	12	9	3	7	9	13	13	12
2.C nedostatočnej kapacity skladovacieho objektu a havarijnej nádrže	4	5	5	6	2	1	5	0	0	2	3

3. Mimoriadna udalost'											
3.A požiar	3	2	2	0	1	1	0	1	1	2	1
3.B výbuch	0	0	2	4	2	1	3	2	1	0	0
4.A Poveternostné vplyvy	5	1	4	3	2	1	4	4	7	3	3
4.B Deficit kyslíka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
5. Doprava a preprava ŠL a OŠL											
5.A doprava	19	40	38	50	38	27	24	28	17	34	41
5.B preprava ŠL a OŠL	2	5	6	4	6	5	4	0	1	1	3
6. MZ vzniklo mimo územia SR	7	3	1	0	0	0	0	1	1	0	0
7. Iná	37	7	20	10	10	24	22	25	10	12	38
8. Nezistená	27	16	23	31	12	15	13	12	19	13	27

Ako vidieť z uvedeného prehľadu najväčší podiel na vzniku MZV v roku 2014 má doprava a preprava ŠL a OŠL (28,4 %). Nevyhovujúci technický stav zariadenia alebo objektu, v ktorom sa zaobchádza so ŠL a OŠL je zodpovedný za vznik MZV v 13,0 % a ľudský faktor sa podieľal na vzniku MZV v 12,3 %.

V roku 2014 sa na 44 pôvodcov MZV vzťahovala povinnosť mať vypracovaný plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku ŠL a OŠL do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku „havarijný plán“ (HP) pre konkrétny prípad MZV. Vypracovaný HP malo 34 pôvodcov MZV, t.j. 77,3 %. Z tohto počtu mali HP schválený OŠVS takmer všetci pôvodcovia MZV, t.j. 33 pôvodcov MZV, no iba 32 pôvodcovia MZV podľa neho aj postupovali pri riešení vzniknutých MZV. Vo všetkých 33 prípadoch však HP vyhovoval a bol zabezpečený po materiálnej a aj technickej stránke.

V roku 2014 bolo z dôvodu vzniku MZV v šiestich prípadoch potrebné obmedziť odber vôd (t.j. 3,9 %).

V roku 2014 bola v jednom prípade v rámci riešenia MZV zistená environmentálna záťaž, ktorá bola v súlade so zákonom č. 409/2011 Z.z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov ohlásená na MŽP SR, sekciu geológie a prírodných zdrojov.

V roku 2014 bolo na vodnom toku Dunaj zaevidovaných 12 MZV. Iba v jednom prípade sa podarilo zistiť pôvodcu MZV, kedy znečistenie bolo spôsobené únikom drenážnych vôd s obsahom oleja z plavidla, v dôsledku prasknutia tesnenia na hadici pri ich čerpaní. V ostatných prípadoch sa nepodarilo zistiť pôvodcu ani príčinu vzniku MZV, no vo všetkých 11 prípadoch sa MZV prejavilo výskytom jemného filmu RLA na vodnej hladine. Vo všetkých prípadoch sa včasným vykonaním bezprostredných opatrení (osadením norných stien, posypaním vodnej hladiny biodegradačným prípravkom a prečerpaním ŠL) zabránilo rozšíreniu znečistenia vo vodnom toku Dunaj. Z 12 MZV evidovaných na vodnom toku

Dunaj sa 7 z nich prejavilo v hraničnom úseku, pričom všetky MZV boli včas eliminované, čím sa zabránilo rozšíreniu znečistenia do Maďarska.

Za obdobie rokov 2004 - 2014 eviduje SIŽP na Dunaji celkovo 59 MZV spôsobených ŠL, spravidla sa jedná o RLA. Pôvodcov MZV sa podarilo zistiť len v 12 prípadoch. Prehľad o MZV evidovaných na rieke Dunaj od roku 2004 je uvedený v tabuľke č.5.

Tabuľka č.5

Rok	MZV na rieke Dunaj (počet)			
	celkový	v hraničnom úseku	pôvodca zistený	pôvodca nezistený
2004	7	2	1	6
2005	6	2	2	4
2006	7	3	1	6
2007	5	3	1	4
2008	5	5	0	5
2009	2	0	0	2
2010	1	1	0	1
2011	4	0	1	3
2012	6	0	3	3
2013	4	2	2	2
2014	12	7	1	11
Spolu	59	25	12	47

V roku 2014 nebola aktivovaná činnosť Medzinárodného systému včasného varovania v povodí Dunaja (AEWS) na základe oznámenia o vzniku MZV. Dňa 03. marca 2014 sa uskutočnilo testovanie systému v aktualizovanej verzii prevádzkového manuálu AEWS 2.0 počas pracovných hodín pracovného dňa, ktoré bolo zamerané na preverenie funkčnosti Medzinárodného systému včasného varovania v povodí Dunaja a spoluprácu základných medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja. Druhé testovanie AEWS 2.0 sa uskutočnilo 05. júna 2014 a bolo zamerané na rýchlosť reakcie jednotlivých medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja. Dňa 15. novembra 2014 sa uskutočnilo tretie testovanie AEWS 2.0 zamerané na preverenie funkčnosti systému a rýchlosť reakcie počas popoludňajších hodín dňa pracovného pokoja. Testovanie bolo koordinované sekretariátom Medzinárodnej komisie na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) so sídlom vo Viedni.

Z celkového počtu 155 evidovaných MZV v roku 2014 pracovná skupina ustanovená OIOV podľa § 41 ods. 10 vodného zákona riešila 115 MZV, zvyšných 40 MZV riešili OIOV samostatne. Pri riešení MZV OIOV vydávali príkazy pôvodcom MZV a v rámci pracovných

skupín riešiacich MZV žiadali o spoluprácu orgány a organizácie zúčastňujúce sa riešenia MZV. Príkazy pôvodcom a požiadavky na spoluprácu boli vydávané ústne a následne zaznamenané v protokoloch z riešenia MZV, ktorých plnenie bolo kontrolované OIOV v rámci zasadania pracovných skupín. V roku 2014 OIOV nevydali pôvodcom MZV žiadne rozhodnutie, ktorým by pôvodcovi MZV uložili vykonať opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV.

Spolupráca orgánov a organizácií zúčastňujúcich sa riešenia MZV v roku 2014 bola na dobrej úrovni. Spolupracujúce subjekty rešpektujú požiadavky OIOV. Spolupráca s HaZZ a PZ SR sa využíva najmä pri MZV vzniknutých v súvislosti s dopravnými nehodami a úmyselným poškodením zariadení, pri ktorom dochádza k úniku ŠL.

Osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s HaZZ, ktorého príslušníci spolupracujú s OIOV pri riešení takmer každého MZV spojeného s únikom ŠL resp. OŠL a pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV poskytujú významnú technickú pomoc.

Regionálne veterinárne a potravinové správy (RVaPS) spolupracujú s OIOV pri MZV spojených s úhynom rýb a iných vodných živočíchov a zabezpečujú odber a prepravu odobratého materiálu do laboratória na analýzy.

Dobrá spolupráca v roku 2014 bola aj so správcami vodohospodársky významných tokov - odštepými závodmi SVP, š.p. Banská Štiavnica, ktorí sa zúčastňujú riešenia MZV, vrátane vykonávania odberov a rozborov vzoriek vôd.

V súvislosti s odstraňovaním následkov MZV v roku 2014 boli vyčíslené škody a náklady u 29 MZV v celkovej výške 170 616,3 eur.

Pri 3 MZV, kde nebol zistený pôvodca, boli za práce na podporu odstraňovania následkov MZV, ktorých vykonanie objednali OIOV, použité finančné prostriedky Environmentálneho fondu v celkovej výške 22 321,71 eur.

V roku 2014 v 34 prípadoch MZV bola zistená príčinná súvislosť s porušením ustanovení vodného zákona a vznikom MZV. Do 31.12.2014 týmto pôvodcom MZV OIOV uložili 29 sankčných postihov v celkovej výške 33 630 eur. Ďalšie pokuty za spôsobené MZV v roku 2014 budú uložené v roku 2015.

Zo závažnejších MZV, ktoré boli zaevidované SIŽP v roku 2014 uvádzame nasledovné:

Dňa 13.02.2014 prevzal OIOV Košice telefonické hlásenie od pracovníka SVP š.p. OZ Košice o výskyte uhynutých rýb na hladine vodného toku Poprad v úseku od profilu Poprad - Matejovce až po hať v Huncovciach, pričom voda vo vodnom toku nebola sfarbená, na hladine sa nevytvárala pena a nebolo cítiť zápach. OIOV ustanovil pracovnú skupinu, ktorá vykonala miestnu obhliadku blízkeho okolia vodného toku Poprad, pričom bol potvrdený vyššie uvedený stav. Na hladine vodného toku sa vyskytovali uhynuté ryby, najmä lipne a pstruhy rôznych vekových kategórií. Zástupca OIOV na mieste vykonal operatívne merania v odobratej vzorke vody v ukazovateľoch pH a $N-NH_4^+$, ktoré však nepotvrdili znečistenie v odobratej vzorke vody v sledovaných ukazovateľoch. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti SIŽP požiadala zástupcu SVP š.p. OZ Košice o zabezpečenie odberu vzoriek

vody z vodného toku Poprad v troch profiloch (Poprad - Matejovce, Veľká Lomnica a Huncovce) a o vykonanie laboratórných rozborov odobratých vzoriek vôd v ukazovateli kyanidy. Vyhodnotením jednotlivých laboratórne stanovených hodnôt v sledovanom ukazovateli kyanidy bolo zistené až 20 - násobné prekročenie prípustného stupňa znečistenia. Laboratórna analýza šetrenia tiel uhynutých rýb potvrdila, že úhyn rýb bol spôsobený akútne až perakútne pôsobiacou toxickou látkou. Z dôvodu hromadného úhynu rýb a predpokladanej výšky spôsobenej škody na rybách, ako aj spoločenských záujmoch, bola predmetná udalosť ohlásená aj PZ SR, ktorá vykonala samostatné šetrenie. OIOV následne vykonal kontrolu dodržiavania ustanovení vodného zákona vo veci zaobchádzania so ŠL a OŠL s obsahom kyanidov, ako aj nakladania s odpadovými vodami vo viacerých priemyselných podnikoch sídliačich v priemyselnej zóne mesta Poprad. Vykonanou kontrolou OIOV a šetrením v spolupráci s inými štátnymi orgánmi a organizáciami sa nezistil pôvodca MZV, ktorý spôsobil znečistenie povrchového toku Poprad kyanidmi s následkom úhynu rýb.

Dňa 02.04.2014 prijal OIOV Banská Bystrica hlásenie od pracovníka Okresného úradu Lučenec, odbor starostlivosti o životné prostredie, o roztečených ŠL na pozemkoch situovaných v Priemyselnom parku Juh Lučenec. Pracovná skupina ustanovená OIOV vykonala v ten deň vizuálnu obhliadku miesta vzniku MZV, pričom bolo zistené, že na štyroch plochách (rozsah kontaminácie 402 m², do hĺbky 0,4 m) boli roztečené neznáme ŠL ropného charakteru. Riešením MZV bolo zistené, že MZV vzniklo v dôsledku úmyselného vylitia ŠL do pôdy. Z dôvodu, že riešením MZV nebol zistený pôvodca MZV, OIOV zabezpečil vykonanie bezprostredných opatrení na odstránenie škodlivých následkov MZV prostredníctvom oprávnenej hydrogeologickej firmy (ENVIGEO, a.s. Banská Bystrica). Kontaminovaná zemina bola zo zasiahnutého povrchu územia strojne odstraňovaná až do hĺbky neznečisteného podlažia. Plošný a hĺbkový rozsah odstraňovania kontaminovanej zeminy v danej lokalite riadil hydrogeológ na základe priebežne vykonávaných senzorických skúšok. Hĺbka odťazovania zeminy sa pohybovala v rozmedzí od 0,05 - 0,4 m. Kontaminovaná zemina bola zneškodnená v spoločnosti EBA s.r.o., Bratislava, prevádzka Lukavica. Celkovo bolo odťazených 179,8 t kontaminovanej zeminy. Po odstránení znečistenej zeminy do hĺbkovej úrovne, v ktorej už senzoricky neboli pozorované žiadne prejavy znečistenia, boli odobraté bodové vzorky horninového prostredia. Odobraté vzorky boli vyhodnotené v laboratóriu spoločnosti EUROFINES BEL/NOVAMANN s.r.o. Nové Zámky. Výsledky analýz potvrdili úspešnosť vykonaných sanačných prác. Vo všetkých odobratých vzorkách zeminy z dna výkopov po ukončení odťazenia boli vo všetkých prípadoch hodnoty koncentrácie NEL_{IR} nižšie ako limitná hodnota indikačného kritéria a pohybovali sa na úrovni fónových hodnôt, bežne sa vyskytujúcich v prírodnom prostredí. Znečistená látka bola viazaná len na povrchovú vrstvu horninového prostredia a do času odstraňovania následkov MZV nestihla vertikálne migrovať do kapilárnej alebo nasýtenej zóny horninového prostredia (k hladine podzemnej vody). Celkové náklady na vykonanie týchto prác boli vyčíslené sumou 19 624,93 eur a boli uhradené z finančných prostriedkov Environmentálneho fondu.

Dňa 04.10.2014 prijal OIOV Košice hlásenie od správcu vodného toku Hornád o vytekaní tekutiny hnedej farby z prenosnej hadice, ktorá mala výpustný koniec ponorený v

rieke Hornád, v časti skládka komunálneho odpadu Spišská Nová Ves - Kúdelník II v Markušovciach. Na hladine vody sa tvorila pena a voda bola sfarbená do tmavohneda. OIOV ustanovil pracovnú skupinu, ktorá vykonala obhliadku miesta znečistenia. Vykonanou obhliadkou bolo zistené, že odpadové vody vytekajúce z hadice do vodného toku Hornád boli prečerpávané pomocou čerpadla z areálu skládky komunálneho odpadu Kúdelník II. Prečerpávanie vykonával pracovník spoločnosti Brantner Nova, s.r.o., Spišská Nová Ves. Ďalším riešením MZV bolo zistené, že k vypúšťaniu odpadových vôd dochádzalo z novovybudovanej kazety skládky odpadu Kúdelník II, ktorá bola v uvedenom časovom období prevádzkovaná len čiastočne. V rámci prevádzkovania tejto časti skládky došlo k zmiešaniu dažďovej vody a kontaminovanej vody z telesa novej skládky. OIOV zistil, že svojvoľným porušením pracovných povinností pracovníkom spoločnosti Brantner Nova, s.r.o., došlo k vypúšťaniu odpadových vôd bez povolenia OŠVS a k znečisteniu povrchového toku Hornád a tým k naplneniu znakov MZV. Vzhľadom k uvedenému bola právnomu subjektu spoločnosti Brantner Nova, s.r.o., Spišská Nová Ves uložená pokuta vo výške 8 000 eur.

Dňa 26.10.2014 prijal OIOV Bratislava hlásenie o úniku silážnych štiav zo silážneho žľabu na nespevnený terén, situovaného v areáli JK Gabčíkovo, s.r.o. v k.ú. Vrakúň, ktorý na základe platnej zmluvy prevádzkovala spoločnosť ELBIOGAS s.r.o., Teslova 19, Bratislava. Pracovná skupina ustanovená OIOV BA vykonala dňa 27.10.2014 vizuálnu obhliadku, pri ktorej sa zistilo, že v mieste ohláseného MZV sa nachádzal silážny žľab, v ktorom bola uskladnená kukuričná siláž zakrytá plastovou fóliou. Žľab bol nezastrešený, tvorený betónovou plochou so špármi, na bočných stranách plochy boli umiestnené betónové steny. Predná a zadná strana plochy boli otvorené a vyspádované smerom k okolitému terénu. V čase obhliadky bola manipulačná plocha znečistená silážnymi šťavami, ktoré sa nachádzali aj na nespevnenom okolitom teréne, vo forme nesúvislých vodných plôch hnedého zafarbenia, o veľkosti do cca 1 - 2 m². Riešením MZV bolo zistené, že vplyvom zrážkovej činnosti a v dôsledku toho, že silážny žľab bol prevádzkovaný bez vybudovaného účinného technického riešenia na zachytenie tvoriacej sa silážnej šťavy dochádzalo k jej úniku cez zadnú otvorenú časť silážneho žľabu do okolitého horninového prostredia, kde spôsobila znečistenie s naplnením znakov MZV. OIOV podľa § 62 ods. 5 vodného zákona prikázala pôvodcovi MZV, spoločnosti ELBIOGAS s.r.o., Bratislava, vykonať opatrenia na zneškodnenie a odstránenie škodlivých následkov MZV a u odborne spôsobilej organizácie v zmysle zákona č. 569/2009 Z.z. (geologický zákon) zabezpečiť prieskum rozsahu kontaminácie podzemných vôd a priľahlého horninového prostredia silážnymi šťavami. V rámci prieskumných prác bol realizovaný v tesnej blízkosti silážneho žľabu v mieste úniku znečistenia do pôdy jeden prieskumný vrt. Počas vrtných prác boli z vrtu odobraté vzorky zemín a podzemnej vody, ktoré boli laboratórne analyzované v laboratóriu EUROFINS Bel/NOVAMANN, s.r.o. Nové Zámky. Zo záverov prieskumu vyplynulo, že z hľadiska geologickej stavby priľahlého územia charakterizovaného výskytom nepriepustných horizontov (ílové vrstvy) je len veľmi malá pravdepodobnosť prieniku jednorázovo vytečených silážnych štiav cez nepriepustnú vrstvu ílov do podzemných vôd. V odobratých vzorkách zemín neboli prekročené limitné hodnoty indikačných kritérií. Únikom silážnych štiav zo silážneho žľabu na nespevnený terén a ohrozením kvality podzemných vôd sa

naplnili znaky MZV podľa § 41 ods. 1 vodného zákona, čím došlo k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 74 ods. 1 písm. i) vodného zákona a OIOV právneho subjektu spoločnosti ELBIOGAS s.r.o., Teslova 19, Bratislava uložil pokutu vo výške 300 eur.

Z á v e r

SIŽP má v zmysle ustanovení vodného zákona riadiacu úlohu pri riešení MZV, čím sú kladené na jej pracovníkov zvýšené nároky nielen na ich odbornú úroveň, organizačné schopnosti ale i na zabezpečenie nepretržitej 24 hodinovej služby. Počet MZV od roku 2002 do roku 2007 vzrastal. V roku 2008 bol zaznamenaný pokles MZV oproti roku 2007 o 55 MZV. Za roky 2008 až 2010 bol počet evidovaných MZV prakticky rovnaký (100 až 102 prípadov), avšak v rokoch 2011 a 2012 sa počet evidovaných MZV zvýšil na 115 resp. 117. Hoci v roku 2013 bol zaznamenaný mierny pokles počtu MZV na 110 prípadov, v roku 2014 sa tento počet rapídne zvýšil, a to až na 155 prípadov MZV. Z toho v 62 prípadoch bolo MZV spôsobené na povrchových vodách a v 93 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Zo ŠL a OŠL, ktoré spôsobujú MZV na podzemných alebo povrchových vodách si roky udržiavajú prvenstvo ropné látky. Na druhom mieste sú to odpadové vody, vypúšťané v rozpore s povolením OŠVS alebo bez povolenia, ktorých počet sa však v porovnaní s rokom 2013 znížil. V roku 2014 bol evidovaný zvýšený počet MZV spôsobených hospodárskymi hnojivami a žieravinami. Príčinou je aj skutočnosť, že podniky poľnohospodárskej prvovýroby často nemajú vybudovanú dostatočnú kapacitu na skladovanie hospodárskych hnojív, následkom čoho dochádza k nedovoleným únikom týchto látok buď priamo z nevyhovujúcich skladovacích objektov alebo pri ich aplikácii na poľnohospodárske pozemky v čase, keď je ich aplikácia zakázaná, alebo je vykonávaná v rozpore so zákonnými ustanoveniami a s kódexom správnej poľnohospodárskej praxe.

Najväčší podiel na celkovom počte MZV majú MZV spôsobené dopravou a prepravou. V roku 2014 boli v 19 prípadoch MZV spôsobené slovenskými automobilovými dopravcami a prepravcami a v 21 prípadoch zahraničnými.

V rokoch 2011 až 2014 sa výrazne zvýšil počet MZV spôsobených únikom ŠL pri krádežiach farebných kovov zo stožiarových transformátorov, ktoré boli umiestnené väčšinou mimo obývaných oblastí. V roku 2014 bolo evidovaných až 30 takýchto MZV.

V roku 2014 boli v 114 prípadoch (73,5 %) zistení pôvodcovia MZV. Úspešnosť zistených pôvodcov MZV úzko súvisí so včasným ohlasovaním MZV, pričom včasné nahlásenie vzniknutého MZV je predpokladom k úspešnému zisteniu jeho pôvodcu, príčiny jeho vzniku a najmä dostatočne rýchleho a účinného zásahu pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV.

Pri riešení MZV zohráva veľmi dôležitú úlohu spolupráca orgánov a organizácií podieľajúcich sa na riešení MZV v rámci pracovnej skupiny. V roku 2014 bola táto

spolupráca na dobrej úrovni a osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s pracovníkmi HaZZ, s ktorými OIOV spolupracujú v najväčšom počte prípadov MZV.